

Inleiding procedurele SQL

Wim.bertels@ucll.be

ISO Standaard

- Sinds 1996, 1999, .., 2023
- SQL/PSM (Persistent Stored Modules)
- Veel producten richten zich op de standaard, maar geen enkele is volgt deze helemaal.
  - Bekijk de documentatie van het concrete product.

Postgresql

- Ondersteuning voor verschillende andere programmeer talen.
  - SQL
  - PL/pgSQL (standaard)
  - PL/Tcl
  - PL/Perl
  - PL/Python
  - PL/Java (uitbreiding)

“Vertrouwd vs. Niet-Vertrouwd”

- Trusted (vertrouwd): deze talen zijn beperkt tot het geen is toegelaten door de databank (DBMS)
- Untrusted (niet-vertrouwd): deze talen zijn daartoe niet beperkt. Superuser toegang nodig om deze te gebruiken

Extra beschikbare modules

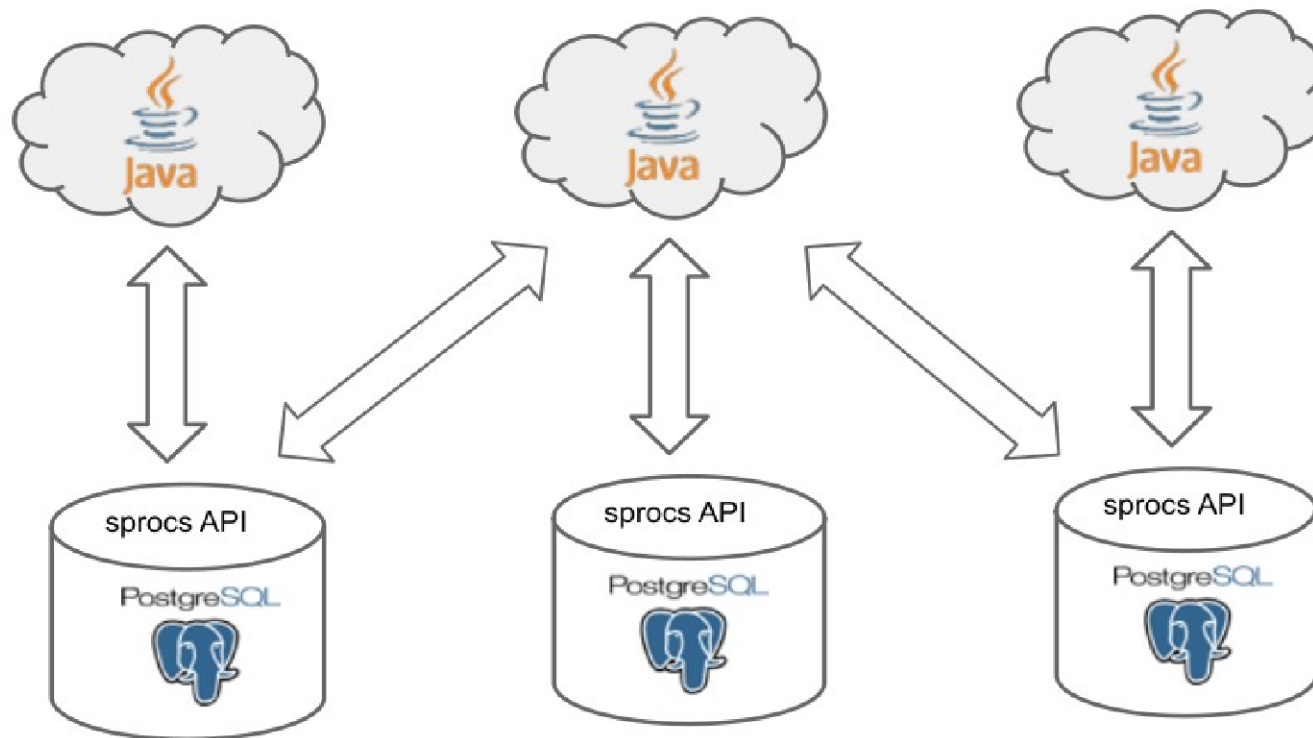
Postgresql komt met sommige extra modules zoals bijvoorbeeld:

- Debugger (bv pldebugger voor pgadmin)
- Profiler (bv plprofiler, of algemener pg_stat_statements)

How Trustly and Zalando are using PostgreSQL

Applications access data in PostgreSQL databases via calls to stored procedures.

(slide copied from the excellent 2014.pgconf.eu presentation by Alexey Klyukin @ Zalando)

Referenties

- <https://www.postgresql.org/docs/current/static/server-programming.html>
- <https://www.postgresql.org/docs/current/sql-createlanguage.html>
- <https://www.postgresql.org/docs/current/contrib.html>
- <https://en.wikipedia.org/wiki/SQL/PSM>
- "How we use Postgresql at Trustly, 'Joel Jacobson', October 2014, Madrid

Procedurele SQL met (plpg)sql

Wim.bertels@ucll.be

Objecten op de server

- Stored procedures
- Stored functions
- Triggers

- Def. : hoeveelheid code die opgeslagen is in de catalogus van een DB en die geactiveerd kan worden
- Vergelijkbaar met wat je in programmeren een (statische) methode zou noemen.

Voorbeeld: stored function

```
CREATE OR REPLACE FUNCTION increment(i INT)
    RETURNS INT
    AS
$$
    BEGIN
        RETURN i + 1;
    END;
$$ LANGUAGE 'plpgsql';
```

```
-- Een voorbeeld van hoe de functie op te roepen:
SELECT increment(10);
```

Verwerking

Verwerking :

- Vanuit programma wordt procedure/functie opgeroepen
- DBMS ontvangt oproep en zoekt procedure
- Procedure wordt uitgevoerd waarbij de instructies op de database verwerkt worden
- M.b.v. een code wordt aangegeven of procedure correct verwerkt is (sqlcode)

Parameters Algemeen

- Communicatie met buitenwereld
- 3 soorten (signatuur methode) :
  - Invoerparameters
  - Uitvoerparameters
  - Invoer/uitvoerparameters
- Parameter best andere naam dan kolom van tabel !
- Return (kan enkel bij functions)

Voorbeeld IN OUT

```
CREATE FUNCTION dup(in int, out f1 int, out f2 text)
```

```
AS
```

```
$$
```

```
    SELECT $1, CAST($1 AS text) || ' is text'
```

```
$$
```

```
LANGUAGE SQL;
```

```
SELECT * FROM dup(42);
```

Signatuur: Functions vs Procedures

- Algemeen:
  - Het grote verschil is dat functies altijd iets teruggeven
  - Terwijl procedures nooit een return hebben
  - In de praktijk afhankelijk van het concrete DBMS dat je gebruikt

Waarom?

- Historisch verschil tussen berekeningen (functies) en manipulaties (procedures)
- Daarnaast:
  - Transacties kunnen enkel binnen procedures
  - Zo kan de planner hiermee rekening houden

Instructie mogelijkheden (de essentie)

- Declaratie
- Sequentie
- Selectie
  - IF .. THEN .. (ELSE ..) END IF
  - CASE .. WHEN .. THEN .. .. END CASE
- Iteratie
  - FOREACH .. LOOP .. END LOOP
  - FOR .. IN .. LOOP .. END LOOP

Structuur: functies

```
CREATE FUNCTION function_name(arg1,arg2,...)
    RETURNS type
    AS
    '
        BEGIN
            -- logic
        END;
    '
LANGUAGE language_name;
```

Structuur: functies

- Specificeer naam van functie
- Lijst van parameters achter naam van functie
- Definieer return type
- Gevolgd door code binnen begin- en end block
- Procedurele taal meegeven

Verwijderen stored functions

- DROP FUNCTION: verwijdert functie
- Vb.
  - DROP FUNCTION function_name;
  - DROP FUNCTION function_name(signatuur);

SELECT INTO voorbeeld

- Enkel indien een rij als uitvoer! Vb.

```
create function som_boetes_speler(p_spelersnr integer)
    returns decimal(8,2)
    AS
$eenderwat$
    declare    som_boetes decimal(8,2);
    begin
        select sum(bedrag)
        into    som_boetes
        from    boetes
        where   spelersnr = p_spelersnr;
        return som_boetes ;
    end;
$eenderwat$
language plpgsql;

select  som_boetes_speler (27) ;
```

\$\$ delimiter dialect

```
create function som_boetes_speler(p_spelersnr integer)
    returns decimal(8,2)
    AS
```

\$eenderwat\$

```
    declare som_boetes decimal(8,2);
    begin
        select  sum(bedrag)
        into    som_boetes
        from    boetes
        where   spelersnr = p_spelersnr
        return  som_boetes ;
    end;
```

\$eenderwat\$

```
language plpgsql;
```

```
select  som_boetes_speler (27) ;
```

PERFORM

- Resultaten van een sql statement moeten opgevangen worden, bv via INTO variabele.
- PERFORM alternatief voor SELECT waarbij het resultaat niet wordt opgevangen
  - Bv SELECT now(); zal een fout geven in een code blok
  - PERFORM now(); niet
- Vergelijkbaar met het void maken van een functie in andere programmeer talen

FOUND globale variabele

- Boolean
- Bijvoorbeeld:
  - `PERFORM spelersnr FROM spelers ;`
  - `IF FOUND THEN .. END IF ;`

RETURN(S)

- Signatuur :
  - RETURNS type
  - (RETURNS setof type)
  - RETURN TABLE (column_name type,..)
- Code :
  - RETURN scalair..
  - RETURN QUERY ..
  - RETURN NEXT .. + RETURN

Foutboodschappen

- Foutboodschappen :
- SQL-error-code : beschrijvende tekst
- SQLSTATE: code (getal)

```
BEGIN
    -- code
    RAISE DEBUG 'A debug message % ', variable_that_will_replace_percent;
EXCEPTION
    -- welke fout, bv
    WHEN unique_violation THEN
        -- code
    WHEN division_by_zero THEN
        RAISE .. -- eventueel omzetten naar unique_violation;
    WHEN others THEN
        -- ?
    NULL;
END
```

RAISE

- RAISE;
- RAISE division_by_zero;
- RAISE SQLSTATE '22012';
- RAISE DEBUG/INFO/..
    -- SET client_min_messages TO debug;
- RAISE .. USING
    ERRCODE = 'unique_violation',
    HINT = 'suggestie voor de reden voor de gebruiker',
    DETAIL = 'meer detail fout',
    MESSAGE = 'gedrag van de unique_violation';

ASSERT

- ASSERT condition [, message];

```
do
$$
declare
    film_count integer;
begin
    select  count(*)
    into    film_count
    from    film;
    assert film_count > 0, 'No films found, check the film table';
end
$;
```

-- do is dialect, <https://www.postgresql.org/docs/current/sql-do.html>

SECURITY

- GRANT EXECUTE ON haha() TO jomeke ;
- INVOKER : standaard, veilig
- DEFINER : via de rechten van de eigenaar

```
CREATE OR REPLACE FUNCTION haha()  
  RETURNS text  
  AS  
  $code$  
    BEGIN  
      DROP TABLE ola();  
      RETURN 'pola';  
    END  
  $code$  
LANGUAGE plpgsql  
EXTERNAL SECURITY DEFINER;
```

LEVEL of immutability

```
CREATE FUNCTION add(integer, integer) RETURNS integer  
  AS 'select $1 + $2;'  
  LANGUAGE SQL  
IMMUTABLE  
  RETURNS NULL ON NULL INPUT;
```

- **IMMUTABLE** (alleen afhankelijk van de signatuur)
- **STABLE** (geen aanpassingen)
- **VOLATILE** (standaard)

Structuur: stored procedure

```
CREATE OR REPLACE PROCEDURE  
<procedure_name>( <arguments> )
```

```
AS <block-of-code>
```

```
LANGUAGE <implementation-language>;
```

Transactie voorbeeld: stored procedure

```
CREATE OR REPLACE PROCEDURE voorbeeld(invoer text )
AS
$code$
    BEGIN
        ...
        IF invoer = 'niet doen' THEN RAISE WARNING 'Abort, the ship is sinking';
            ROLLBACK;
        ELSEIF invoer = 'doen' THEN RAISE INFO 'Gaon met die banaan';
            COMMIT;
        END IF;
        ...
    END
$code$
LANGUAGE plpgsql;

CALL voorbeeld('doen');

-- https://www.postgresql.org/docs/16/plpgsql-transactions.html
```

Praktisch: script

BEGIN;

code en testen

ROLLBACK;

DROP [procedure|function|trigger] naam

CREATE [procedure|function|trigger] naam

ALTER [procedure|function|trigger] naam

CREATE OR REPLACE [procedure|function|trigger] naam

Triggers

- Def. :
hoeveelheid code die opgeslagen is in de catalogus en die geactiveerd wordt door het dbms indien een bepaalde operatie wordt uitgevoerd en een conditie waar is.
- Triggers worden door het dbms zelf automatisch opgeroepen (niet door vb. een call)

PostgreSQL

- Triggers roepen
trigger functies op
- CREATE FUNCTION **trigger_functie...**
RETURNS TRIGGER
..
• CREATE TRIGGER trigger_trg ..
..
EXECUTE PROCEDURE **trigger_functie..**

Voorbeeld: tabel

```
create table mutaties (  
    gebruiker          varchar(30)  not null,  
    mut_tijdstip       timestamp    not null,  
    mut_spelersnr      smallint     not null,  
    mut_type           char(1)      not null,  
    mut_spelersnr_new  smallint     ,  
    primary key  
        (gebruiker, mut_tijdstip, mut_spelersnr, mut_type)) ;  
  
-- tabel om wijzigingen bij te houden
```

Voorbeeld: trigger functie

```
create or replace function insert_speler() returns trigger as
$body$
begin
    insert into mutaties values
        (user, current_date(), new.spelersnr, 'I', null) ;
end;
$body$
language sql;
```

Voorbeeld: trigger

```
create or replace trigger insert_speler.trg
```

```
after insert
```

```
on spelers
```

```
-- when new.spelersnr < 10
```

```
for each row
```

```
execute procedure insert_speler() ;
```

-- OLD en **NEW** verwijzen naar de huidige toestand en de nieuwe toestand

-- welke verschillende onderdelen zie je hier die typisch voor een

-- trigger zijn ?

Onderdelen Trigger

- Trigger-moment + Trigger-gebeurtenis:
  - Wanneer activeren?
    - AFTER : nadat triggering instructie is verwerkt
    - BEFORE : eerst de trigger-actie
    - INSTEAD OF : alleen de trigger-actie
  - Voor welke rij activeren ?
    - FOR EACH ROW : voor elke rij
    - FOR EACH STATEMENT : voor een statement
  - Voor welke gebeurtenis?
    - INSERT, UPDATE, DELETE, (TRUNCATE)
- Trigger-Conditie: WHEN
- Trigger-actie: wat doet de trigger?

Syntax

```
CREATE [ OR REPLACE ] [ CONSTRAINT ] TRIGGER name { BEFORE | AFTER | INSTEAD OF } { event [ OR ... ] }  
  ON table_name  
  [ FROM referenced_table_name ]  
  [ NOT DEFERRABLE | [ DEFERRABLE ] [ INITIALLY IMMEDIATE | INITIALLY DEFERRED ] ]  
  [ REFERENCING { { OLD | NEW } TABLE [ AS ] transition_relation_name } [ ... ] ]  
  [ FOR [ EACH ] { ROW | STATEMENT } ]  
  [ WHEN ( condition ) ]  
  EXECUTE { FUNCTION | PROCEDURE } function_name ( arguments )
```

where event can be one of:

INSERT

UPDATE [OF column_name [, ...]]

DELETE

TRUNCATE

URL: <https://www.postgresql.org/docs/current/sql-createtrigger.html>

Syntax

CREATE/ALTER/DROP TRIGGER

ALTER TABLE .. ENABLE/DISABLE TRIGGER ..

GRANT/REVOKE TRIGGER ON TABLE .. TO ..

(CREATE EVENT TRIGGER – DDL)

Standaard

- De standaard laat meer acties dan een trigger functie toe (udf : user defined function)
- Bv
  - ```
create trigger delete_spelers
after delete on spelers for each row
begin
    delete from spelers_wed
    where spelersnr = old.spelersnr;
end ;
```
  - geen verwijzing naar udf, maar rechtstreeks de sql code

# Notas

- Er zitten verschillen tussen producten :
  - Meerdere triggers op 1 tabel ? En wat met de volgorde ?
  - Kan een trigger een andere trigger activeren ? (waterval/domino !)
  - Wat mag een trigger allemaal doen ?
  - Hoe worden (complexere) triggers juist verwerkt ?
  - ..

# Gebruik?

- Denk gebeurtenis gestuurd
- Voorbeelden :
  - (Integriteits)regels
  - Audit
  - Consistentie
  - Beveiliging
  - Afgeleide waarden berekenen
  - (Data)validatie
  - ..

# Voordelen

- **Onderhoudbaarheid:**  
Vb. Snellere uitvoering door meer instructies in macro
- **Verwerkingssnelheid**  
Vb. minimaliseert netwerkverkeer
- « Precompilatie » bij stored procedures/functions/triggers
  - Planning en caching
- Werkt in verschillende host-languages

# Nadelen

- Nadenken over architectuur en code organisatie
- Algemeen zoals bij andere talen : logische fouten vs syntaxfouten
  - Bv Onverwachte neveneffecten bij gebruik van (veel) (overlappende) triggers

# Referenties

Slides: Stored Procedures Functions Triggers, P. Demazière, 2018

Slides: Procedurel SQL, H.Martens, W.Bertels, 2014

Postgresql 11 Server Side Programming Quick Start Guide, L. Ferrari, 2018

<https://www.postgresqltutorial.com/postgresql-plpgsql>

<https://www.postgresql.org/docs/current/plpgsql-trigger.html>

<https://www.postgresql.org/docs/current/sql-grant.html>

<https://www.postgresql.org/docs/current/triggers.html>

<https://www.postgresql.org/docs/current/sql-createtrigger.html>

<https://www.postgresql.org/docs/current/plpgsql.html>

<https://www.postgresql.org/docs/current/xfunc-sql.html>

Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International Public License